

Obecná sociologie 1: Jedinec a společnost

Katedra sociologie, FF UK

SEMESTR:	ZS 2024	VYUČUJÍCÍ:	doc. Marek Skovajsa, Ph.D.
KÓD(Y):	ASG100104	EMAIL:	marek.skovajsa@ff.cuni.cz
TYP:	2/0, přednáška	ČAS A MÍSTNOST VÝUKY:	viz SIS
KREDITY:	4	PREREKVIZITY:	-
FORMA ATESTACE:	Zk (zkouška)		

Anotace: Předmět seznamuje studenty se základními pojmy a směry sociologického myšlení týkajícími se vztahu mezi jednotlivcem a společností, neboli mezi individuální a strukturální rovinou jednání. Řada přednášek je tvořena třemi tematickými oddíly. V úvodní přednášce je podrobněji představen smysl a obsah obecné sociologie a problematika pojmu společnost, využita je přitom konfrontace s dalšími pojmy na podobné úrovni obecnosti. První dva oddíly slouží k postupnému seznamování se dvěma základními pohledy na vztah jedince a společnosti, které se liší přisouzením primátu jednomu nebo druhému z těchto prvků (v pořadí: společnost – jedinec). Nejprve (oddíl A) je věnována pozornost jazyku jako sociální realitě a pojmům kultura a struktura v jejich sociologickém uchopení. Následující oddíl B sleduje vztah jedinec – společnost z individualistického hlediska, a to po těchto krocích: sociální jednání, jednající jedinec, systémy jednání, symbolická interakce, teorie racionálního jednání. V závěrečném bloku C výklad přechází k pojmovým nástrojům, s jejichž pomocí sociologie standardně zachycuje místo jedince ve společenském celku: jde o pojmy status a role a zejména instituce a institucionalizace. Návazně jsou představeny nejznámější teorie usilující o překonání duality jednání a struktury a poslední přednáška se z většího nadhledu, ale stále při zachování sociologického přístupu, zamýšlí nad otázkami svobody a autenticity jednání jednotlivce ve společnosti. Trvale se klade důraz na rozvíjení sociologické imaginace a vzhledu do plurality sociologických škol a směrů.

K předmětu je zřízena stránka v aplikaci Moodle (<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=961>). Přihlašovací údaje (heslo) budou zaslány zaregistrovaným studentům na začátku výuky.

Povinná četba je dostupná v Moodle.

Anotace v anglickém jazyce: viz SIS.

Změny v realizaci předmětu v souvislosti s pandemií COVID nebo jinými nenadálými událostmi:

V případě zhoršení pandemické situace nebo jiných závažných událostí během semestru budou zapsaní studenti o přechodu na distanční výuku a dalších změnách včas informováni emailem.

Podmínky zakončení předmětu:

Studenti jsou hodnoceni na základě písemné **semestrální práce** (50 bodů). K přijetí semestrální práce je třeba získat minimum 30 bodů.

Semestrální práce

Předpokladem odevzdání semestrální práce je uskutečněná volba rámcového tématu práce do **5. listopadu 2024** a odevzdání projektu semestrální práce do **2. prosince 2024** (v obou případech v příslušné podatelně na webové stránce kurzu v Moodle). Projekt semestrální práce lze přepracovat pouze jednou. Odevzdání semestrální práce je podmíněno přijetím projektu, ledaže nastane situace, kdy projekt nebude vyučujícím schválen ani po přepracování. Student může téma práce změnit jen ve výjimečném případě a se souhlasem vyučujícího. V takovém případě je třeba vypracovat nový projekt, pro jehož schválení platí výše uvedené podmínky obdobně. V případě pochyb o vhodnosti a uskutečnitelnosti se studentům doporučuje zamýšlený projekt s vyučujícím konzultovat.

Projekt semestrální práce

V projektu semestrální práce musí být uvedeny v bodech, v tomto pořadí:

- (a) předběžný název práce a schválené téma práce (mohou být stejné, ale často se liší)
- (b) anotace práce o délce jednoho odstavce, obsahující v jedné větě explicitní formulaci **výzkumné otázky**, na kterou semestrální práce odpoví,
- (c) komentovaná průběžná osnova práce,
- (d) seznam nejméně pěti sociologických odborných textů (tj. odborných článků, kapitol či knih přinášejících nové poznatky; ne populární literatury, učebnic nebo úvodů), které jsou staré maximálně deset let a týkají se tématu projektu (= **podmínka 5/10**), citovaných ve formátu APA, 7. vydání (k pravidlům citování viz web katedry sociologie).

Projekt semestrální práce student/ka odevzdává do příslušné podatelny na webové stránce kurzu v Moodle v editovatelném souboru *.doc, *.docx nebo *.rtf.

Semestrální práce

Semestrální práce sestává ze dvou částí a je samostatným textem (tj. text explicitně neodkazuje k projektu práce, ani nepředpokládá jeho znalost).

- 1) První část o doporučeném rozsahu 4-5 normostran se věnuje rekonstrukci současné sociologické odpovědi na předestřenou výzkumnou otázku, u níž je obhájena vědecká a případně společenská relevance. Autor/ka musí v závěru z použitých zdrojů explicitně vyvodit, na co by se měl výzkum v budoucnu soustředit, tj. identifikovat mezeru či nedostatek v současném výzkumu a vyvodit návrh výzkumné otázky pro další výzkum v oblasti.
- 2) Druhá část o rozsahu dvou normostran sestává ze stručného osvětlení makrosociologického a mikrosociologického přístupu k danému tématu (každý přístup na cca jednu normostranu).

Semestrální práce *musí mít podobu integrativní přehledové studie založené na syntéze vhodného výseku dosavadního poznání v dané oblasti, musí tedy pojednávat o daném problému a odpovídat na výzkumnou otázku na základě přečtené odborné literatury (teoretická syntéza).*

Přijaty nebudou práce empirické či metodologické. Práce by neměla obsahovat tabulky či grafy, pokud nejsou nezbytné.

Není dovoleno duplikovat již existující přehledy, proto by si měl student ověřit, že na dané téma již nebyl napsán lehce dohledatelný přehledový text.

Nesmí se jednat o referát na jednu knihu, taktéž vráceny k přepracování nebo hůře hodnoceny budou práce vycházející v rozsáhlých částech textu z jedné či malého počtu publikací.

Stejně jako u projektu platí, že práce se musí opírat *nejméně o pět sociologických odborných textů* (tj. článků ve vědeckých časopisech, odborných knih nebo kapitol v odborných knihách), maximálně deset let starých, týkajících se tématu práce (= **podmínka 5/10**). Vedle toho lze využívat i další zdroje různého

charakteru, není však přípustné psát práci převážně na základě ne odborných zdrojů. Využívání ne odborných zdrojů musí odpovídat standardům běžným v akademické literatuře (tj. autor musí odborné a ne odborné zdroje jasně rozlišovat).

Případy *plagiátorství* budou postoupeny vedení katedry a případně etické komisi FF UK.

Formální náležitosti semestrální práce

Semestrální práce musí obsahovat úvodní stranu se jménem autorky/ autora a názvem práce a abstrakt v češtině nebo angličtině v doporučeném rozsahu max. 800 znaků.

Odkazy v textu a seznam použité literatury na konci práce musí být zpracovány dle citačního formátu APA, 7. vydání.

Stránky textu je třeba číslovat (je jedno, jestli číslování začíná od titulního listu nebo až od první stránky vlastní práce).

Maximální povolená délka celé odevzdané semestrální práce je **10 normostran** (tj. 18 000 znaků včetně mezer). Delší práce, práce očividně nedopracované nebo práce obsahující větší počet gramatických či stylistických chyb (chybějící slova, nesprávné vazby, nedokončené věty, nedbalá interpunkce) budou hodnoceny jako nevyhovující a budou vráceny k opravě bez dílčích komentářů.

Přiměřenou pozornost je třeba věnovat také členění (nadpisy a mezititulky) a grafické úpravě textu.

Semestrální práci student/ka odevzdává do příslušné podatelny na webové stránce kurzu v Moodle v editovatelném souboru *.doc, *.docx nebo *.rtf pojmenovaném „Prijmenistudenta_Prace“.

Termíny odevzdání semestrální práce:

- **20. prosinec 2024**, předtermín (opraveno bude do 16. ledna 2025)
- **16. leden 2025** (opraveno bude do konce ZS 2024-25).

Nejzazší termín pro odevzdání práce je 31. srpen 2025 (v takovém případě bude práce opravena do konce zkouškového období v LS 2025). Studenti, kteří bez předchozí domluvy s vyučujícím odevzdají práci později, ztrácejí nárok na atestaci v tomto školním roce.

Kritéria pro hodnocení semestrálních prací

- představení tématu, výzkumné otázky a případně cílů práce, definice klíčových pojmů;
- zpracování (syntéza) literatury vedoucí k zodpovězení výzkumné otázky, shrnutí klíčových teorií a/nebo empirických výsledků; upozornění na mezeru ve výzkumu;
- struktura a členění výkladu;
- představení mikrosociologického a makrosociologického pohledu na téma práce;
- stylistická a gramatická úroveň, úroveň grafické úpravy;
- kvalita použité literatury a práce s ní (citace, parafráze, odkazování; splnění podmínky 5/10).

Výsledná známka

Celkem student může odevzdat tři verze semestrální práce, tj. jsou možné max. dvě opravy. **Známka odpovídá bodovému hodnocení podle tabulky.**

body celkem	známka
43-50	1
37-42	2
30-36	3

Test

Test, který je v případě dostatečné časové kapacity zařazen do některé z hodin na konci výuky, slouží cvičnému ověření znalostí. Bodové hodnocení z testu poskytuje zpětnou vazbu pro studenty, do známky z předmětu se nezapočítává. Test ověřuje znalost pojmů a teorií vyložených na přednáškách a případně dále vysvětlených v povinné studijní literatuře (je uvedena v úplné verzi sylabu a také na stránce předmětu v Moodle). Test může obsahovat otevřené i uzavřené otázky.

Tematická struktura a časový plán předmětu, včetně povinné a rozšiřující četby:

Vysvětlivka k četbě:

přednáška: zde je uvedena povinná nebo doplňující četba k příslušné přednášce. Je-li text zařazený jako povinný, je třeba jej přečíst *před* přednáškou.

seminář: zde se uvádí četba, která je určena pro *Seminář k Obecné sociologii 1*. Tyto texty se budou probírat až na semináři, který se koná po přednášce. Rozsah četby a práce s těmito texty se řídí pokyny v semináři. Pro studenty, kteří navštěvují přednášku, ale ne seminář, tyto texty představují nepovinnou rozšiřující četbu.

1. 1. 10. 2024

Představení kurzu. Obsah a cíle obecné sociologie

- Seznámení s náplní kurzu, organizací výuky a nároky na atestaci
- Nástin problematiky „jedinec a společnost“
- Vymezení obecné sociologie
- Funkce sociologického poznání
- Druhy teorie v sociologii
- Pojem společnosti. Z čeho se společnost skládá? Substance a vztahy
- Úroveň analýzy vs. úroveň abstrakce.

Četba:

přednáška: Thompson, Kenneth. 2004. „Sociologie“, „Společnost“. In týž. *Klíčové citace v sociologii*. Brno: Barrister & Principal, s. 122 – 127, 128 – 129.

seminář: Bourdieu, Pierre. 2023. *Pascalovské meditace*. Praha: Karolinum, s. 215 – 217. = *analýza postavy kavárenského číšníka*

=== Oddíl A. Společnost jako nadindividuální realita ===

2. 8. 10.

Jazyk a společnost

- Jazyk jako systém, jazyk a mluva (Ferdinand de Saussure)
- Jazykový relativismus (tzv. Sapir-Whorfova hypotéza)
- Jazykové hry. Jazyk a kultura. Může být jazyk soukromý? (Ludwig Wittgenstein)
- Vztah jazyka a reality (reprezentace); vztah jazyka a jednání (performativita)
- Jazyk a jazykový obrat v sociologii; sociolingvistika, sémiotika, post/strukturalismus a sociologie
- *Semestrální práce: výzkumné téma a výzkumná otázka I.*

Četba:

přednáška: de Saussure, Ferdinand. 2007. „Povaha jazykového znaku“, „Neproměnlivost a proměnlivost znaku.“ První část, první a druhá kapitola. In týž. *Kurz obecné lingvistiky*. Praha: Academia, s. 95 – 107 (minimum s. 95 – 99).

seminář: Mlynář, Jakub. 2016. „Stroje, texty, sítě a jiné obrazy: metaforický rozměr sociologie.“ *Acta Universitatis Carolinae Philosophica et Historica* 22 (2): 51 – 71.

3. 15. 10.

Pojem struktury. Strukturalismus a jeho význam pro sociologii

- Celek, struktura a systém v sociálních vědách
- Struktura v sociální antropologii (Claude Lévi-Strauss)
- Struktury (ve) společnosti, hlubinné a empirické struktury
- Významy pojmu sociální struktury
- *Semestrální práce: výzkumné téma a výzkumná otázka II.*

Četba:

- přednáška*: Hawkes, Terence. 1999. „Úvod“. In týž. *Strukturalismus a sémiotika*. Brno: Host, s. 9 – 15.
- Ashendenová, Samantha. 2006. Část kap. 9 „Strukturalismus a poststrukturalismus.“ In Austin Harrington, ed. *Moderní sociální teorie: základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál, s. 267 – 275, 287 – 288.
- seminář*: Lévi-Strauss, Claude. 2006. „Existují dualistické organizace?“ Kap. VIII in týž. *Strukturální antropologie*. Praha: Argo, s. 120 – 145.
- Merton, Robert K. 2007. „Byrokratická struktura a osobnost.“ In týž. *Studie ze sociologické teorie*. 2. vyd. Praha: SLON, s. 178 – 195.

22. 10. se výuka nekoná (sportovní den FF UK).

4. 29. 10.

Kultura jako sociologické téma

- Historické proměny pojmu kultura
- Antropologické a axiologické pojetí kultury, další třídění
- Slabá a silná pojetí kultury; sociologie kultury vs. kulturní sociologie
- Symboly, hodnoty, klasifikace
- Kultura jako systém, kulturní vzorce, problém kulturní integrace.

Četba:

přednáška: Auer, Peter. 2014. „Kultura: Clifford Geertz.“ In týž. *Jazyková interakce*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. 186 – 197.

seminář: Geertz, Clifford. 2000. „Náboženství jako kulturní systém.“ In týž. *Interpretace kultur*. Praha: SLON, s. 103 – 145 (minimum s. 103 – 111, pro referát s. 103 – 126).

=== Oddíl B. Jedinec jako východisko sociologické analýzy: teorie jednání a metodologický individualismus ===

5. 5. 11.

Jednání a jednající jedinec. Fenomenologická sociologie

- Chování, jednání a sociální jednání (Max Weber)
- Individuální vs. kolektivní aktéři; metodologický individualismus
- Fenomenologická sociologie (Alfred Schütz)
- Typizace (typy) a zásoba příručního vědění, žitý svět, struktury relevance
- Kdo jedná? Co jedná? Problém „aktérství“ (*agency*).

Četba:

přednáška: Weber, Max. 2009. „Základní sociologické pojmy.“ § 1, úvodní odst. + odd. I., odst. 1-5 + odd. II. In týž. *Metodologie, sociologie a politika*. Praha: OIKOYMENH, s. 134 – 139, 151 – 154.

Auer, Peter. 2014. „Každodennost: Alfred Schütz.“ In týž. *Jazyková interakce*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. 110 – 119.

seminář: Weber, Max. 2009. „Základní sociologické pojmy.“ § 1, odd. I., odst. 7-10. In týž. *Metodologie, sociologie a politika*. Praha: OIKOYMENH, s. 141 – 149.

↘ 5. 11. 2024 do 23:59 odevzdat návrh tématu práce

6. 12. 11.

Symbolická interakce a sociální identita + komentář k odevzdaným tématům prací

- Pojmy zrcadlové já, *I* a *me*, zobecněný druhý (Charles H. Cooley, Herbert G. Mead)
- Definice situace a tzv. Thomasův teorém (William I. Thomas)
- Symbolický interakcionismus (Herbert Blumer)
- Dramaturgická sociologie, interakční řád (Erving Goffman)

- Etnometodologie (Harold Garfinkel).

Četba:

přednáška: Outhwaite, William. 2006. Část kap. 5 „Interpretativismus a interakcionismus.“ In Austin Harrington, ed. *Moderní sociální teorie: základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál, s. 161 – 173.

doplňující: Mead, George Herbert. 2017. „Hraní, hra a zobecněný druhý“. Kap. 20 in týž. *Mysl, já a společnost*. Praha: Portál, s. 83 – 93.

seminář: Mead, George Herbert. 2017. „Sociální základy a funkce myšlení a komunikace“ a „Společenství a instituce.“ Kap. 33 a 34 in týž. *Mysl, já a společnost*. Praha: Portál, s. 159 – 177.

Goffman, Erving. 1999. „Úvod“ a část kap. 1 „Herecké výkony.“ In týž. *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, s. 10 – 52.

Goffman, Erving. 2003. „Předmluva“, začátek kap. 1, část „Předstírání“ z kap. 2. In týž. *Stigma. Poznámky o způsobech zvládnutí narušené identity*. Praha: SLON, s. 7 – 13 a 88 – 108.

19. 11. se výuka nekoná – Týden humanitních věd (čas na studium a přípravu projektu semestrální práce).

7. 26. 11.

Racionální modely sociálního jednání: rozumný jedinec a nerozumná společnost

- Utilitarismus v sociologii, jeho historické kořeny
- Teorie racionální volby (TRV)
- TRV a vztah mikro- a makrosociálních procesů (James S. Coleman)
- Analytická sociologie, sociální mechanismy
- Dilemata kolektivního jednání, věžňovo dilema, tragédie obecní pastviny
- Nezamýšlené důsledky jednání.

Četba:

přednáška: Lužný, Dušan. 2015. „Teorie racionální volby v současné sociologii náboženství.“ *Sociológia / Slovak Sociological Review* 47 (2): 151 – 170 (minimum 151 – 159).

seminář: Elster, Jon. 2013. „Úvod: Dva problémy společenského řádu.“ In týž. *Tmel společnosti: studie sociálního řádu*. Praha: Academia, s. 12 – 28.

=== Oddíl C. Společnost v jedinci a jedinec ve společnosti ===

↘ 2. 12. 2024 do 23:59 odevzdat projekt semestrální práce

8. 3. 12.

Jedinec a společnost ve strukturním funkcionalismu (Merton, Parsons)

- Sociální status a sociální role
- Statusy a role jako prvky sociální struktury (Robert K. Merton)
- Problém dvojité kontingence jednání
- Jednání a systémy jednání (Talcott Parsons)
- Funkcionální diferenciací systémů jednání, schéma AGIL
- Sociální role a sociální systém.

Četba:

přednáška: Martuccelli, D. (2007). „Talcott Parsons (1902–1979): Pokus o dokonalou integraci.“ In týž. *Sociologie modernity: Itinerář 20. století*. Brno: CDK, s. 53 – 88 (minimum s. 53 – 70).

seminář: Parsons, Talcott. 1971. „Pojem společnost: skladebné složky a jejich vzájemné vztahy“. In týž. *Společnosti: vývojové a srovnávací hodnocení*. Praha: Svoboda, s. 24 – 57 (minimum s. 24 – 31 a tabulky s. 55 – 56, pro referát s. 24 – 37 a tabulky s. 55 – 56).

Merton, Robert K. 2007. „Sociální struktura a anomie.“ In týž. *Studie ze sociologické teorie*. 2. vyd. Praha: SLON, s. 132 – 177.

9. 10. 12.

Diskuse nad projekty semestrálních prací

- Mikro- a makroúroveň sociologického zkoumání
- Sociální skupiny vs. sociální kategorie
- *Projekty semestrálních prací: komentáře*
- *Obvyklé nedostatky semestrálních prací a jak jim předejít.*

10. 17. 12.

Instituce a institucionalizace. Sociální konstrukce reality (Berger a Luckmann)

- Instituce, různá pojetí. Totální, chamtivé instituce
- Institucionalizace a deinstitutionalizace
- Sociální konstrukce reality/skutečnosti (Peter L. Berger a Thomas Luckmann)
- Vědění a institucionální řád, fenomenologické základy SKR
- Sociální role a instituce.

Četba:

přednáška: Berger, Peter L. & Thomas Luckmann. 1999. části kapitoly „II. I. Institucionalizace.“ In tíž. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK, s. 56 – 65, 74 – 79.

seminář: Berger, Peter L. & Thomas Luckmann. 1999. „II. I. Institucionalizace.“ In tíž. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK, s. 51 – 93.

Berger, Peter L. 2012. „Od ustavení kliky k pádu říše.“ In tíž. *Dobrodružství náhodného sociologa*. Brno: CDK, s. 77 – 106.

↘ **20. 12. 2024 předtermín pro odevzdání semestrální práce**

23. 12. 2024 - 3. 1. 2025 vánoční prázdniny

11. 7. 1. 2025

Jednající jedinec a sociální struktury (Bourdieu, Giddens)

- Struktura a jednání jako základní dilema sociologie
- Připomenutí relevantních pojetí (struktura, kultura, symbolická interakce, institucionalizace)
- Habitus, kapitál, pole (Pierre Bourdieu)
- Teorie strukturace (Anthony Giddens).

Četba:

přednáška: King, Anthony. 2006. Část kap. 10 „Struktura a jednání“. In Austin Harrington, ed. *Moderní sociální teorie: základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál, s. 291 – 306.

doplňující: Bourdieu, Pierre. 1998. „Kapitál nového typu“. Kap. 2 in tíž. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum, s. 27 – 40.

seminář: Bourdieu, Pierre. 1998. „Je možný nezištný čin?“. Kap. 5 in tíž. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum, s. 105 – 119.

↘ **7. 1. 2025 test (v čase výuky). Konání či nekonání testu bude oznámeno před vánočními prázdninami.**

↘ **16. 1. 2025 termín pro odevzdání semestrální práce**

Literatura:

- Auer, P. (2014). *Jazyková interakce*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Berger, P. L. (2003). *Pozvání do sociologie*. Brno: Barrister & Principal.
- Berger, P. L. & T. Luckmann (1999). *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK.
- Bourdieu, P. (1998). *Teorie jednání*. Praha: Karolinum.
- Bourdieu, P. (2012). *Sociologické hledání sebe sama*. Brno: Doplněk.
- Eagleton, T. (2001). *Idea kultury*. Brno: Host.
- Fromm, E. (2014). *Strach ze svobody*. Praha: Portál.
- Giddens, A. (2014). *Sociologie*. Praha: Argo.
- Goffman, E. (1999). *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon.
- Goffman, E. (2003). *Stigma*. Praha: SLON.
- Harrington, A., ed. (2006). *Moderní sociální teorie: základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál.
- Hawkes, T. (1999). *Strukturalismus a sémiotika*. Brno: Host.
- Joas, H. a W. Knöbl (2020). *Sociální teorie: vybrané přednášky*. Praha: SLON.
- Kolektiv autorů (1996). *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum.
- Keller, J. (2005). *Dějiny klasické sociologie*. Praha: SLON.
- Keller, J. (2012). *Úvod do sociologie*. Praha: SLON.
- Latour, B. (2016). *Stopovat a skládat světy s Brunem Latourem*. Praha: tranzit.cz.
- Martuccelli, D. (2007). *Sociologie modernity: Itinerář 20. století*. Brno: CDK.
- Merton, R. K. (2000). *Studie ze sociologické teorie*. Praha: SLON.
- Mills, Ch. W. (2002). *Sociologická imaginace*. Praha: SLON.
- Nohejl, M. (2001). *Lebenswelt a každodennost v sociologii Alfreda Schütze: pojednání o východiscích fenomenologické sociologie*. Praha: SLON.
- Petrusek, M. (2006). *Společnosti pozdní doby*. Praha: SLON.
- Piaget, J. (1971). *Štrukturalismus*. Bratislava: Pravda.
- Riesman, D. (2007). *Osamělý dav*. Praha: Kalich (nebo Praha: Mladá fronta 1968).

On-line Sociologická encyklopedie: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/>